

# Universitätsbibliothek Wuppertal

## Ivstiniani Avgvsti Historia

Procopius <Caesariensis>

Lugduni, 1594

Oratio quarta

---

**Nutzungsrichtlinien** Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-147](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-147)

ruit. Hæc igitur sic habent. Urbem etiam quandam Thracæ habitant mari finitimam in litore Euxini ponti, Anchiolum nomine, ubi non procul ab vrbe, aquæ natura calidæ scaturiunt, incolis imparata balnea præstantes. Hunc locum, olim muro non munitum neglexerant præsci reges, quamuis vicina loca barbara gens habitaret, frequentabant locum ipsum ægroti, cum periculo alleuam inquireres. Iustinianus igitur nunc muro vallauit, efficitque, vt citra periculum infirmis remedium contingat. Hæc igitur munimenta à Iustiniano rege constructa sunt, in oriente, in Armenia, in Tzanica regione, & circa pontum Euxinum. Nunc hinc nobis eundem est ad ædificia, quæ in Europa extruxit.

#### ORATIO QUARTA.

a Liber  
III.

SI is pelagus fulcer, qui ad gubernandam nauisculam instructus non est, perniciosam rem esse puto, magnorum discriminum impense plenam. idem dixerò, si quis Iustiniani Regis ædificia, sordidissima oratione emetiri velit. Animi enim magnitudine hic rex alia (b vt ita dicam) omnia, & quæ b *prope dix-  
xerim.* ad ædificia non minus, multo præstatiora perfecit, quam vt oratione explicari queant. In Europa, curans ministerium applicare necessitatis postulatiõni, opera absoluit, quæ narratu facilia non sunt, aut etiam prompta ad conscribendum. Vrgebat enim necessitas in confinio Istri fluminis, & deinceps propter adhabitantes huic loco barbaros. Nã vicina est gens Hunnorum, Gothorum, Taurorũ, Scytharum, c Scelabenorum, & eorum qui cum Sauro- matis in plaustris degentibus bella gerunt, & si quod aliud beluinum genus hominum est, hic morari & sedes figere consuetum. His iam incessanter bella mouentib, occurrere cogitanti Iustiniano

c Scelauino-  
yuno.

regi necessarium erat, innumera propugnacula iacere, militum inenarrabiles custodias constitue-  
re, & alia, quæcunque hostibus forent impedimen-  
to ad promouenda dominia. Cæterum quod de hi-  
storia restat, prosequemur. Operis enim inchoati,  
quocunq; modo ad finem peruenire magis con-  
ueniet, quam relicto imperfecto retrorsum ire.  
Constituentes itaque huius regis ædificia, quæ in  
Europa construxit enumerare: pauca quædam hu-  
ius regionis præfari dignum duximus. E mari,  
quod Adriaticum dicitur, influxus quidam ab alio  
mari decurrens, Epirum ingreditur, ferme terram  
diuidens, Ionium sinum efficit, in dextra Epirotas  
& illius regionis gentes, in sinistra Calabros ha-  
bens. supra quos e regione maris defluit Ister flu-  
uius. Hic multa ædificia relatu dignissima Iustinia-  
nus rex construxit. Totam enim Europam obual-  
lans, barbaris, qui Istri fluij acolæ iam erant, inac-  
cessam reddidit. Sed à patria regis mihi ordiundum  
esse arbitror. Hanc enim solam decet extolli, diuil-  
gari, venerari, quæ talem regem enutrit, talem  
Romanis præstitit; cuius opera verbis enarrare,  
& litteris commendare impossibile est. Apud Dar-  
danos Europæ, qui iam post Epidamniorum tér-  
minos habitant, locus est Tautesium nomine. Hinc  
Iustinianus rex orbis reparator oriundus erat.  
Hunc locum muro circundans quadrangula figu-  
ra, singulis angulis turrim imposuit, effecitque, vt  
& esset, & vocaretur *Quadrifurra*. Iuxta hunc  
locum urbem nobilissimam condidit, quam Iusti-  
niamam Latina voce appellauit, atque hoc modo  
nutritionis officium altrici patriæ rependit. Fa-  
bricauit etiam canales aquarum, vt urbs aquis abun-  
daret, & multa alia narratu digna. Non est facile e-  
numerare deo consecrata templa, verbis compre-  
hendere a principū habitacula, ingentes porticus,  
nitida

a magistra-  
tibus.



nitida fora, fontes, vias, balnea, loca ubi res venum  
 exponuntur. Magna plane vrbs est, & totius regio-  
 nis metropolis Illyricorum, archiepiscopum forti-  
 ta; aliis vrbibus ipsi, tanquam magnitudine præstā-  
 ti, cedentibus. Quo fit, vt etiam honorem regre-  
 pendat. Vt enim ipsa vrbs rege <sup>a</sup> honoratur, tan-  
 quam alumno, ita e diuerso rex <sup>b</sup> locum illum in  
 vrbe euehere curauit. Et tantum de hac re di-  
 xisse sat erit, nam omnia diligenti subtilitate perfe-  
 qui impossibile est. Nam si ad regis præstantiam  
 vrbs quoque accesserit, necesse est omnem oratio-  
 nem deficere, & ipsam re inferiorem fieri. Erat o-  
 lim apud Dardanos vrbs, Vlpiana nomine. huius  
 murum deiectum (erat enim totus inutilis) in præ-  
 sentem nitorem permutauit, appellauitque vrbe  
 Iustinianam secundam. Prope quam & aliam quan-  
 dam vrbe, quæ prius non erat, condidit; & Iu-  
 stinopolim vocauit, auunculo cognominem. Sar-  
 dicæ quoque & Naupoleos, præterea Garmæ &  
 Pantalæ muros, qui vetustate dirupti erant, in  
 securitatem reparauit, & hostibus inexpugnabiles  
 effecit, & inter has oppidula à fundamentis resti-  
 tuit, firmissimum etiam propugnaculum horum, &  
 totius Europæ, Istrum fluuium facturus, <sup>c</sup> validis  
 densisq; munimentis fluminis ripas cingit, passim  
 per ripas dispositis militum præsiidiis, ne barbari a-  
 gris custode carentibus semper insidiarentur, ne  
 homines cuiusuis ætatis captiuos abducerent, &  
 vniuersam suppellectilem atque pecuniam præda-  
 rentur. Erat hic quædam antiqua vrbs abundans a-  
 quis, nomen à natura loci adepta. Euroea enim ab  
 origine dicebatur. Ab hac non procul <sup>d</sup> mare dis-  
 fusa. Huc <sup>e</sup> cum Cris-  
 sæus sinus, in Isthmus.  
 & sic dein-  
 cep.

a ab omni  
quo.

b Alieu sen  
sus in Grae-  
cia.

c horrea.

mos, nunc Corinthus, nunc denique alia Græciæ loca, huius regis providentiam liquido testantur, quapropter nemo contenderit, a per omnem ætatem fuisse quempiam ex omnibus hominibus Iustiniano rege magis providum, & accuratiorem, cui difficile non fuit, mare montibus allisum, circumfusum, vnda effluens, & arena fluidum, lactis fundamentis frenare & firmare; atque iis, quæ vel maxime inter se dissident, applicare & connectere, vt artificio hominum conveniant, & cedant cogen- tibus. Hic etiam rex saltus & lucos copulavit, adapta- vitque montibus mare. b Atque vniuersam Græ- ciam munimentis obseptam reliquit, sedata subdi- torum diligentia. Arces etiam multas intra muros extruxit, consulens humanæ fortunæ, cui nihil satis firmum & constans, nihil inexpugnabile est; vt si muros quocunque modo aut tempore capi con- tingeret, in arcibus præsidia seruentur. Vbi que res frumentarias, & aquarum reservacula in tuto disposuit, ordinavitque milites custodes. Sic per Græciam Iustinianus arces & propugnacula firma- vit. In Heraclea hæc facta sunt. Ex Illyricis in Græ- ciam eunti occurrunt duo montes plurimum di- stantes, sed tandem inter se quàm propinquissimè convenientes, angustum reddentes interitum lo- cum. fons per medium fertur, æstivis horis aquam placidam, & potui non incommodam effundens ex montibus istac assurgentibus, in breuem deinde ri- vum contractus. sed postquam pluit, torrentem exundans altum vehementer, & satis immanem, ex scopulis & saltibus ingentem fluxum congregat. Ex vtraque parte angusti loci duo erant olim muni- menta, hinc Heraclea vrbs, cuius sufficienter me- minimus, inde Myropolim non parua intercapedi- ne distans. Ambo munimenta ruinæ proxima Iusti- nianus rex reparavit, & validissimo muro angustū locum



locum circumdans, barbaris transitum præclusit. Omnes Græciæ vrbes, quæ Thermopylis includuntur, vt in tuto essent, effecit, renouatis omnibus muris. Considerant enim multo antè in Corintho, ex vehemèti terræ motu, Athenis, Plataeis, & in Beotia terminis, vetustate corrupti. Nihil autem expugnabile, nihil incustoditum reliquit. Postquam ipse Iustinianus saluti subditorum inuigilans animaduertit, barbaros mali aliquid esse machinatos, Græciam passim muris & mœnibus vallauit, vt iâ necessarium foret hostibus, singulas vrbes separatim obsidere. Atque hæc effecit, quoniam expectatio minimum producta, miseriam non patitur, & semper prorogata auxilium non perit, sed instantem fortunam propter tarditatem & dilationem abiicit. In Peloponésio etiam, vbi rescuissert omnes vrbes muris carere, ne multum temporis attereretur in singulis curandis restituendisque, vniuersum mare securum reddidit, erectis arcibus, & constitutis præidiis. Atque hæc sic processerunt. Vrbs quædam erat Thessaliæ Diocletianopolis nomine, a barbaris *a* occupata, & longo tempore ab habitatoribus deserta, vicinum habens stagnum, & insulam in medio stagni aquis circumfusam. Quapropter hic rex vrbs *b* explorato loco, quoniam facile penetrari poterat, firmissimam vrbem in insula ædificauit, dimisso (vt par erat) priori nomine. In Echinao, Thebis, Pharsalo, & aliis vrbeb; maritimis omnibus propugnacula renouata aptè confirmauit. Sed quoniam in Thessaliam peruenimus, sermo in Pelium montem & Peneum fluuium pergat. Ex Pelio monte Peneus placido lapsu defertur, mox suo allapsu vrbem Larissam decorans. Nana Phthia hic amplius non est, defluit autem hic fluuius admodum leniter in mare, finitimam regionem feracem reddens omnigenorum fructuum

& potabilibus aquis abundantem. Quos planè fructus qui illic habitant, vendere non possunt, formidantes subinde barbarorum incurfus & molestias. Nusquam enim hæc loca munimentum habet, quo sese incolæ conferentes seruentur, sed Larissam & Sarcam, collapsis iam mœnibus, muris fermè spoliatas esse contigit. Rex igitur Iustinianus ambas vrbes muris obcingens, regionem illam in legitima & nativa felicitate conseruauit. Inde non procul montes assurgunt prærupti, altissimis arboribus abundantes, & Tauris peruij. In hac terra Lapitharû aduersus Centauros flagrauit pugna, quemadmodum fabulæ nobis asseuerant, temerè persuadetes, fuisse scilicet priscis temporibus genus hominum extraneum, & ex animalium natura quadam perpetram mixtum. Reliquerunt fabulæ testimonium vetusta tempora in appellatione. Nam structæ in môtibus arcis locus Centauropolis in hanc vsque ætatem vocatur, cuius murum dirutum Iustinianus rex instaurauit & obfirmauit. Multas præterea arces in Thessalia renouauit, quarum nomina non multò post à me perscribentur. Sed nunc ad Euboia insulam eundem est, quoniã Athenis & Marathonî propinquissima est. <sup>a</sup> Euboia in mari obiecta est Græciæ, videtur autem olim abrupta esse. Quandoquidem prius vna erat terra, quæ post freto est diuisa, maris vndoso fluxu hic circa Chalcidem vrbe, continentem perumpente, & quod à terra defectum est, in insulam redigente, fretum Euripus dicitur. Euboia igitur huiusmodi existens insula, vnã etiam trabe sinui maris superposita, terræ & cõtinenti iungitur, quã incolæ, quoties libitum sit, imponentes, <sup>b</sup> Epirotæ videntur esse, pedibus in oppositã terram progredientes, quã rursus deponentes, nauibus traiciunt, insulani iam facti. Itaque vnus ligni & trabis impostu & depositione seu ablatio-

ne,

<sup>a</sup> Eubaa.

<sup>b</sup> terra con-  
tinentis ha-  
bitatores.



ne, pedites sunt aut nauæ. Hanc Euboiam Iustinianus rex penitus inexpugnabilem & inuictâ reddidit. Non procul à Thessalonica fluuius decurrit Rechius nomine, qui bonam planè terram & frugiferam circumiens, in viciniû mare exonerat, & leni defluxu placidam & portabilem aquam effundit. Hic plana terra, <sup>a</sup> multa profert odora menta, & <sup>a frequentes agrorum cultura pascua.</sup> paludè pabulosam; hac quidè parte felix, sed barbarorû incurfu misera. est enim facilis accessu. quocirca Iustinianus rex in litore maris, quâ Rechius exonerat, validissimam arcem extruxit, quam Artemisiû appellauit. Et hæc quidem hætenus. Quo autem modo ripas Istri fluminis si mauerit, nunc exponâ. Romani olim imperatores, vt barbaris vltra fluuiû habitantibus transitum præcluderent, vniuersam ripam huius fluminis propugnaculis vallarunt, propugnaculis inquam non ea quidem ratione extructis, vt ab irruentibus expugnari nequirent, & forent inaccessa; sed vt ripa fluminis virorum custodia non vacaret, quod tum satis erat ad deterrendos barbaros, vt cauerent ab incurfu in Romanos. Posteriori sæculo Attila cum ingenti exercitu <sup>Attila rex Hunnorum.</sup> ingressus; nullo fermè labore propugnacula euertit, quæ deinde euerfa Iustinianus rex reparauit, non quidem qualia prius erant; sed validissima, hic præsertim vbique restituit, amittente iam securitatem Romanorum imperio. Quæ quomodo facta sint, exponam. Oritur in Celtarum, qui nunc Galli vocantur, confinio Ister fluuius; circumfluit autem <sup>Ortus Istri fluminis.</sup> multas regiones vt plurimum desertas, alicubi barbaros accolas habès, beluinis moribus, & nulla societate aliis hominibus deuinctos. Postubi Daciam attigerit, hic iâ determinare videtur barbaros, sinistra partè occupantes, à Romanorû terra ad dextrâ sita. Urbem igitur in hac parte litoris Iustinianus ædificauit firmissimo muro cinctâ, <sup>b maximi sane muniti.</sup> b spectatu plane



dignam eam reddidit. Aliam item nouam arcem  
 erexit, impense munitam, ab hac vrbe octo maxi-  
*aniliaribus* me a signis distantem. Ante quam vrbs antiqua erat  
*b exhibuit.* Viminacium quam rex reparatam penitus nouam  
 esse ostendit. In oppposito ligno, alias multas arces  
 ab vltimis fundamentis ædificauit, & deinceps oppi-  
 didulum antiquo nomine Zanes, a quo non longe  
 abest arx, cui Pontes nomen. Hic fluuius effluens,  
 & modicum litoris spacium euagatus, mox in suum  
 alueum reuertitur. facit id non suapte natura, sed  
 hominum industria coactus, & propter quod iam lo-  
 cus ille Pontus appellatur. Cur autem huc dedu-  
 centes coactum Istrum, Danubium vocent, dicam.  
 Romanorū imperator Traianus ferox & strenuus,  
 quasi indignè ferens regnum sibi cessisse finitum, &  
 Istro fluuiio terminari atque concludi, fluminis ri-  
 pas ponte diligenter iunxit, vt iam penetrare pos-  
 set, & amplius ipsi impedimento non foret, in bar-  
 baros vltra flumen habitantes progredienti. Quo-  
 modo pontem hunc extruxit, mihi planè curæ non  
 fit, & expendat autem Apollodorus Damascus to-  
 tius operis præcipuus artifex. nullam tamen utili-  
 tatem inde senserunt Romani, sed pontem Ister ex-  
 xundans postea, & tempus intercurrentis euerterit.  
 Erexit autem Traianus ex vtralibet fluminis ripa,  
 arcem, hanc quidem Theodoram nomine, illam ve-  
 ro in Dacia ex opposita regione, Pontem, operi/co-  
 gnomen. Sed quoniam fluuium naues pertransire  
 non poterant, propter rudera & fundamenta pon-  
 tis hic posita, cogunt fluuium alia traducere cur-  
 sum, & rursus transitum suum desectere, vt iam na-  
 uigari queat. Ambas arces corrumpi contigit, col-  
 lapsas vetustate temporum & barbarorum incur-  
 su. Iustinianus rex Pontem, arcem in dextra flumi-  
 nis parte collocatam, inexpugnabili ædificio re-  
 nouatam, Illyriis securum propugnaculum consti-  
 tuit:

*c pons*

*d Qua vero  
de causâ  
locus ille*

*Pons sit ap-  
pellatus, &  
cur huc*

*e sed expo-  
nat eum A-  
pollodorus  
Damascus,  
nus,*

*f cognominè*

tuit: alteram verò in opposita parte firmam, cui Theodoræ nomen erat, tanquam barbaris illic habitantibus incumbentem, nequaquam curandam esse putauit. Alias quoque arces post Pontem extructas renouauit, & alia plurima, quæ sermone complecti impossibile. Igitur Illyricorum arces iuxta fluuium Istrum sic habent. Ad Thraciam nunc eundem est, enumerandæque sunt arces hic in ripis à Iustiniano rege exædificatæ. Primum igitur hinc ad Myfos progrediamur, quos bellaces Poetæ vocant, Illyriis conterminos. Post locum, quem Burgum appellant, Securiscam arcem Iustinianus renouauit. <sup>a</sup> *Vlterius & Quintodemi factiscentia referunt.* præterea quæ Quintodemi temporis diruta sunt restituit. Deinde urbem, quæ antè non fuit, crexit, à Regina nomine Theodoropolim appellatam, Insuper Quintorum arcem fundauit, postquam Trismacarias propugnaculum; e cuius regione in opposito continenti Constantinus quondam Romanorum rex arcem non contemnendam construxit, Daphnen nomine, non inutile fore arbitratus, si hac via utrimlibet fluuius custodiretur. Hanc arcem procedente tempore à barbaris funditus euersam, Iustinianus ex fundamentis reparauit. Sunt in ripa Istri tria propugnacula, in quibus ea, quæ lapsa erant, non indiligenter correxit. Sic ergo apud Myfos in ripa Istri & locis vicinis arces sunt dispositæ. Ad Scythas tandem progrediar, hic prima arx Sancto Cyrillo cognominis est, in qua quæ corrue- rant, Iustinianus non segniter restituit. Deinde propugnaculum ex fundamento construens, loca illa tuta reddidit Sclauenorum incursum atque insidiis. Est etiam hic Ibeda vrbs, cuius propugnaculi magnâ partem collapsam reparauit, & nullo quasi labore validissimam effecit, extructa noua arce, Ægistum appellata. Quæcûque igitur apud Dardanos, Epirotas, Macedonas, & Illyricas gætes, præterea in



Græcia, & iuxta Istrum fluvium ædificia construxerit, iam à me explicatum est. restat vt in Thraciã progrediamur, iactò optimo sermonis fundamento à locis Byzantio finitimis. Hæc enim vrbs non solum potentia, sed etiam situ & natura cæteris locis Thraciæ præstat, veluti in Europæ arcem quãdam exurgens, & terminos illius maris, quod Europam ab Asia dissepescit, <sup>a</sup> obruens. Vniuersas vrbs stru-  
<sup>a</sup> *obstruens.* cturas, & quicquid templorum siue intra, siue extra muros Constantinopoleos expoliuerit, ante declarauisiam quæ sequuntur, dicturus adgredior. Arx est in suburbio, quem <sup>b</sup> Stroggylon seu rotundam à  
<sup>b</sup> *Strongylura.* figura & compositionis dispositione vocant. Hinc via, quæ in Regium procurrit, admodum inæqualis & salebrosa est, & decidentibus fortè pluuiis, lutosa efficitur, & prorsus inuisa illac transeuntibus. Hanc vastis lapidibus substratam Iustinianus rex, peruiam & omnino viatori facilem reddidit. Longitudo huius viæ, ad Regium vsque protenditur, latitudo tantundem patet, vt citra compressionẽ, binos currus inuicem occurrentes excipiat. Lapidès admodum asperi sunt, & in ridiculam figuram defixi, vt non se contingere, non subrili artificio se mutuo integere, sed cognati atque concreti esse videantur. Et hæc quidem huiuscemodi sunt. Stagnum Regio vicinum est, in quod fluuij ex supernis locis defluentes exonerant, in mare vsque diffusum, adeo vt vno litore cum mari copuletur, quanquam in angusto admodum loco, vnde & Myrmecis seu formicæ nomen accepit. Hic olim traiectus mare cum stagno (vt dictum est) copulans, ligneo ponte permeabatur non sine maximo discrimine, siquando (vt fit) ligna computruissent. Ar Iustinianus pontem saxis concinnè deiectis in fornitem erexit, & rem profecto magnam, transitum scilicet sine vilo periculo compendiosum constituit. Supra  
 Regium

Regium vrbs est Athyras nomine, cuius cum incolas vehementissima siti oppressos inuenisset, penuriam dissoluit, structo illic aquarum receptaculo, renouatisque muris iam fatiscentibus. Ultra Athyras locus quidam est, quem indigetes Episcopa vocant; quem postquam Iustinianus rex animaduertit hostium incurfibus expositum, quippe qui nullo propugnaculo munitus esset, arcem hic edificauit mœnibus & turribus cinctam; non, quo consueuit, sed hoc modo eminebat quaedam ex vallo structura a principio angusta, & sensim in amplam latitudinem desinens, turribus munita. per hanc fieri non poterat, ut hostes muro appropriarent, quandoquidem intra vallum existentes inter medias turres, facillime a mœnibus propelluntur, & a custodibus iugulantur. Hic etiam portas non consueto more inter caetera opera collocauit, sed ex obliquo, in angusto scilicet loco prominenti ante murum, ut sic ab hostibus non cernerentur, sed laterent a tergo. Hic conatum Regis adiuuit Theodorus olim Silentiares, vir admodum sagax & prudens. Talis itaque arx hic extracta. Priusquam hinc <sup>b</sup> ad alia progrediamur, dignum fore duximus, ut pauca praefaremur. Mare, quod ex Oceano & Hispania profluens, Europam a sinistris habet, ad Thraciam usque procurrat; deinde ad orientem desistens, scinditur; inde orientalem plagam, hinc paulatim incuruat, Euxinum fretum efficit, atque Byzantium deproperans, perinde ac a repagulo quodam repulsum, decurrit ad eam vrbs partem, quae aurorae subest, & iam in multo vastiorem curuaturam retrortum, portus angustia concluditur, & Isthmum (ut par est) ex iis, quae partim supra, partim infra Thraciam sunt, relinquit; non quod in duos effluxus hic partiatur mare, quemadmodum in aliis Isthmis fieri consuevit: sed quod admirabili quodam modo reflectatur, & v-

a dignitate,  
silentiarus,  
vir, &c.

b ad Longos  
muros, pro-  
grediamur.

c & par-  
tim tendit  
ad orientalem  
plagam,

partim scin-  
ditur paula-  
tim obli-

quus, Pon-  
tium, qui Eu-

xinum, dicitur,  
efficit,

& Byzantium  
accidens, velus

ad metam  
quandam  
institit sese  
ad eam vr-

bis, &c.



trimlibet obcingat cum alias Thraciæ partes, tum Byzantij suburbana loca. Ædificant autem hic homines, & domos construunt, non ad necessitatem, sed ad iniuriam & delicias termino carentes, & ad id genus alia, quæcunque diuitiarum affluentia hominibus obueniens parit. Collocant hic ingentem suppellectilem, & creberrima exercitia habent. Cum igitur inopinati hostes per Romanorum terram discurrere cœperint, damnum patitur hic locus non conferendum cum aliis regionibus, quandoquidem malis irremediabilibus hanc terram opprimi contingit. Quod Anastasius Rex impedire conatus summo studio, longos muros extruxit in loco non minus quadraginta b signis a Byzantio distanti, & ambo maris litora itinere duorum dierum inter se diuisa coniunxit, sicque arbitratus est, quæ intra muri septa continebatur, omnia in tuto fore. At structura illa maiorum incommoditatum & fomentum erat, neque enim fieri potuit, tantam molem, aut turis perfici, aut perfectam diligenter custodiri. Postquam enim partem quandam longorum murorum hostes expugnassent, tum subiugatis a custodibus, in alios inopinati proreabant, & mala operabantur non facilia enarratu. Cæterum Iustinianus rex iis, quæ contracta erant reparatis; & quæ dubia erant ac infirma, validissime communitis, propter custodes has structuras prioribus adhibuit. Exitus viarum, qui ex singulis turribus in vicina loca procurrebant, obstruxit omnes, vno duntaxat relicto accessu, quem opportunè munientes custodes, etiam intra vallum existentes hostes contemnebant: quoniam singulæ turres custodibus sufficiebant, cum ad securitatem, tum ad mansiones. Squæcunque iam erant muris finitima, tuta esse procurauit, & alia quoque loca (quemadmodum nuper à me dictum est) ad meridiem

a ornant  
suburbana,  
non ad ne-  
cessitatem,  
sed ad infu-  
lentiam.

bmiliaribus

c origo.

d presidia  
rus.

e seorsum  
ad securita-  
te m.

f horum er-  
go murorum  
munitionem  
celerrimè  
perfecit, &  
quam alia  
farscientia.  
(sicut aiebã  
modo) cum  
urbis Me-  
sembria cor-  
rupta ma-  
nia refecit.

ridiem vrbs sita renouauit cum iis, quæcunque intra vallum collapsa erant. Isthæc igitur a Iustiano rege peracta sunt apud longos muros. Heraclia vrbs, quæ a Paralia, & à vicinis Perinthus dicitur, (cui olim primas Europæ tulerunt, nunc autem post Constantinopolim secundas sedes præbent) sitibunda & nimia olim siccitate premebatur: non quod proximus locus aquis careret, aut huius rei negligentis fuissent ij, qui olim vrbe[m] condiderunt; quoniam Europa fontibus affluit, & vetustis hominibus curæ fuit aquarum riuos per canales deducere; sed quod tempus consueto more vrbi canales abstulit, aut vetustate collapsis ædificiis inuidens, aut in perniciem & interitum perducens, eò quod Heracliorum harum rerum curam non habuissent sicque breui tempore Heraclia ab incolis deserta est. Hoc ipsum iam effecit tempus, & quæcunque illic regio munere atque adeo spectatu digna erant labefacta. Iustinianus rex non obiter, sed quemadmodum imprimis regem decuit, inspectam vrbe[m], potui commodis & pellucidis aquis irrigauit, & omnibus reparatis, non est passus vrbe[m] a regis dignitatibus & ornamentis depriuari. Ab Heraclia vnus diei itinere abest locus maritimus Rædestus nomine, nauibus per Hellepontum traiciendis valde oportunus. Quippe qui aptum portum habeat operis in mari exercendis idoneum, siue merces suas nauatque subducere, & naues leniter exonerare velit; siue rursus nullo quasi labore naues onerare ac deducere. Cæterum hic locus barbaris expositus erat, illac, si sic fors tulisset, decurrentibus & grassantibus: eò quod neq; arte obvallatus, neq; natura munitus aut difficilis accessu esset. Quapropter mercatoribus ob metum periculi suspectus, a paucis colebatur. Iustinianus rex locum non modo tutum reddidit, sed & omnes vicinos seruaui, erecto scilicet

a & maritima, & vicina est, ipsa Perinthus scilicet,

b collapsum ædificium negligentis.

c Idem & eius loci palatio per quam spectabili diuturnitate temporis acciderat.

d splendore palatii ege-re.



Rædesto in urbem & muro potentem, & magnitudine insigniter amplam, quo iam barbaris irruentibus, vicini omnes commode suffugientes vna cum suis rebus seruantur. Quæ a Iustiniano rege in Rædesto acta sunt sic habent. Sed quæ in Cherfoneso elaborata sunt nunc dicam. <sup>a</sup> Cherfonesus Thraciæ hic omnibus patet. procurrat enim in mare, & quasi priori loco continua sit, iam in Asiam videtur protendi. litus eius iuxta urbem Eleuntem prominens, mare in duas partes dirimit, quarum altera, vehementi impetu a continente diuisa, & profuente freto ceden. <sup>b</sup> pontum efficit, quem Nigrum vocant; reliqua vero penè insula sit, idoneum ab eo quod factum est, nomen tenens. Cherfonesus enim (vr par est) dicitur, breui Isthmo impedita, ne sit omnino insula. Hic antiqui homines negligenter satis & citra omnem curam, construebant propugnaculum scalis expugnabile: quandoquidem arbitantes sese hortum quæpiam sepibus obcincturos, exile prorsus & parumper exurgens construxerant. Iuxta mare vero ex utraque parte Isthmi, <sup>c</sup> breuibus quibusdam neque satis idoneis munimentis fabricatis, locum inter vndas & propugnaculum obstruxerant; non vr illic insidiatores propulsarent, sed ad ingressum magis pronocarent. Sic iam prorsus despicabile, & iis qui rem tectare volebant, opus facile captu moliti erant. Nam hostes Thraciæ regionem percurrentes, perinde atque periculum facturi, huc quoque per litus ingredi tentarunt, & territis custodibus propugnaculum transilierunt nullo plane labore, tanquam ludo quopiam sese exhilarantes. Pro salute igitur subditorum multa excogitans Iustinianus, hæc effecit. Primum, vetusti & eius quidem exilis muri vestigiis relictis, alterum in ipso loco erexit propugnaculum abundè latum & altum, ac desuper in mœnibus testudinem construxit in modum porticus, cuius

*a Cherfonesus insularis muri finis sibi Thracia tota est.*

*b solum,*

*c exiguis.*

ius fastigio intuebantur, qui ex propugnaculo præliabantur. Qui sub testudine propugnant, illis qui muros quatunt, prælium duplicant. Sed & fossæ extra propugnaculum esistenti, continua opera suffossæ, ingentem quandam vastitatem latitudinis & profunditatis imposuit. Hæc autem sic munivit & tuta reddidit, iis nihilominus, qui intus habitât, munimenta ædificauit, vt in tuto essent, qui Chersonesum colunt, tamen si longius quam par est, abessent ab longis muris. Urbem enim Aphrodisiadem validissimo vallo cinxit, olim muro carentem. Cyberim urbem solo fermè æquatam, rursus muro circumdatam, habitabilem effecit. Vbi & balnea, & hospiticia construxit, ac quæcunque ad splendorem & ornamentum vrbs pertinent. Sed & Calupolim firmissimo muro sèpsit, quam prior ætas muro cingere neglexit, longis muris confusa. Vbi iam & <sup>a</sup> cauponas, & cellas vinarias construxit. Est quædã contra Abydum vrbs antiqua, Sestos nomine, non tuto satis loco olim condita, quippe cui vastus quidã & præruptus collis impendet. Hic iam arcem inaccessibleem construxit, & expugnati, si quis conetur, nõ facilem. Non procul a Sesto Eleus est. Hic petra à mari prærupta in cælum assurgit, & summum verticem in muri naturam attollit, vbi Iustinianus arcem locauit difficilem aditu & irruentibus penitus inuiam. <sup>b</sup> fundauit etiam arcem in Enthesco ab altera parte longi muri valido munimento firmatam. Vndique igitur Chersonesi incolas tutos ipse reddidit. Post Chersonesum vrbs habitatur à conditore appellata. Hic Æneas fuit (vt ferunt) Anchisæ filius, huius murus facile capi ac superari poterat. Et enim humilis erat, & aditu factò, mari vicinus, ab vndis aliquo modo pulsabatur. Sed Iustinianus rex murum in altum euexit, vt iã non solum non capi, sed ne tentari quidem possit, <sup>c</sup> & subductis impedi-

a horrea.

b Itidem in Theisco castellum struxit.

c nec adire cum copis.

Vsq; adeo Aenum ob-

structã prop-

us inexpugnabilem reddidit. Et

ita quidem vrbs securi-

tati consultum fuit.

Regio verò barbarorũ incur-

sionibus exposita

mar sit, quoniam Rhodo po.



mētis, ac vndique obstructis lacunis inexpugnabile  
 prorsus constituit, vt vrbs in tuto sit posita. facile au-  
 tem erat barbaris per regionem discurrere ac gras-  
 sari, quoniam Rodope raras ex antiquo munitiones  
 habebat. Erat autem pagus quidam Bellurus nomi-  
 ne, diuitiarum potentia & hominum multitudine  
 vrbi æqualis; quia tamen muro obseptus non fuit,  
 prædatoribus barbaris crebro patebat. Hunc rex ip-  
 se in urbem erexit, & circumdedit muro structu-  
 ram se dignam relinquens. Alias quoque vrbes in  
 Rodope sitas temporis malignitate dirutas, omni  
 diligentia & studio instaurauit. Isthæc igitur hoc  
 loco elaborauit. Anastasiopolis hinc sita, quamquam  
 muris cingebatur, maritima tamen existens, litus  
 habebat hac parte custodibus non munitum. quo fa-  
 ctum, vt sæpenumero naues hic videlicet applican-  
 tes barbari, Hūni interciperent. Iustinianus rex mu-  
 ro vniuersam partē mari finitimam circumdans, tam  
 naues, quam insulanos in tuto seruauit. Est in Ro-  
 dope antiqua vrbs Toperus nomine, præcipitem  
 colliculum sibi impendentem habens, per quem nõ  
 multo antè à barbaris Sclauenis iam capta erat. Iu-  
 stinianus murum in tantam altitudinem euexit,  
 vt hoc iam colliculo esset superior, quo prius infe-  
 rior erat; turres autem singulas in firmas arces ex-  
 poliuit. Hæc igitur à Iustiniano rege hinc peracta  
 sunt, quæcunque verò monumenta extruxerit per  
 aliã Thraciam, & quã nunc vocant æ Æmimonton,  
 ego declarabo. Imprimis b Philippoleos & Berroææ,  
 præterea Adrianopoli & Plucinopoli dirutos mu-  
 ros, & fatiscensas estructuras diligenter reparauit, &  
 innumeras arces per totam Thraciam fundauit,  
 per quas effecit, vt ipsa regio iam depopulationes  
 non formidet. Præterea c arces & præsidia, quorum  
 meminisse possum, hæc sunt. In Europa Ludicæ,  
 Elææ; In Rodope Cænergia, Caseera, Theodoro-  
 polis;

a Hamimon  
 sanam,  
 b Philippo-  
 polis.

c castella,  
 quorum.

polis: *a* In Thraſo, Sudanelanæ, Mandepa, Tharſan-  
 dala, Denizus, Toparum, Dalafarba, Bre, Cucasbiri,  
 Cufculis. In Thracia, Boſpara, Beſyparum, Capitu-  
 ria, Beripara, Iſgipera, Ozarba, Boriuarus, Tamon-  
 bari, Scelenas, Caraſyra, Pinzum, Tuleus, Arxen,  
 Caſtrozarba, Zoſiterpum, Bertifum, Dengium, Ca-  
 cifus, Curfazura, *b* Potamu, Caſtellan, Eiſdicæa,  
 Mercatatus *c* capitalium, Taurorum, Bolaodypara,  
 Scitaces, Bepara, Plyſenum, & alia, quæ numero  
 comprehendi nequeunt.

*a* caſtellum  
 Thraſis,

*b* Caſtellum  
 fluminis.  
*c* Cephalo-  
 rum.

## \* ORATIO QUINTA.

\* Liber V.

QVÆ in tota Europa Iuſtinianus rex con-  
 ſtruxit, quoad fieri potuit, in priori oratione  
 explicata ſunt. nunc ad ea nobis progrediundum  
 eſt, quæ adhuc ex Aſia reſtant. Vrbes, & mu-  
 nitiones, ac cætera ædificia, quæcunque per  
 orientis regionem erexit à Medicis promonto-  
 riis uſque ad urbem Palmyram, apud Phœni-  
 ces Libani accolæ ſtram, me iam prius expo-  
 ſuiſſe arbitror. nunc quidnam egerit *d* aliam A-  
 ſiam & Lybiam, aut extruendis propugnaculis,  
 aut complanandis itineribus, quæ permeatu e-  
 rant difficilia, & periculorum aſſatim plena, &  
 partim propter procumbentes montes præcipitia,  
 partim accedentes viatores ſtrangulantia flumi-  
 ne vicino; aut urbium defectibus curâdis, dicturus  
 aggredior, hinc ſumpto exordio. Ante Epheſum lo-  
 cus quidam eſt, non argilloſus aut frugum ferax, ſed  
 totus durus & aſper. Hic indigenæ olim Ioanni  
 Apoſtolo templum erexerunt: Ioanni inquam A-  
 poſtolo, qui Theologi cognomentum accepit, quo-  
 niam de deo ſcribendo [ſeipſum ſuperat, &] melius  
 altiùſque narrauit, quam vel natura hominis ferat.  
 Hoc templû, exile planè & anguſtû, & diuturnitate  
 temporis collapſum, ad ſolum uſque Iuſtinianus

*d* reliquæ.